

Сборник съдебна практика

РЕШЕНИЕ НА СЪДА (девети състав)

22 септември 2022 година *

„Преюдициално запитване — Неравноправни клаузи в потребителските договори — Договор за револвиращ кредит — Неравноправност на клаузата относно размера на възнаградителната лихва — Иск, предявен от потребител за обявяване на нищожността на този договор — Извънсъдебно удовлетворяване на претенциите на този потребител — Направени разноски, които трябва да се поемат от посочения потребител — Принцип на ефективност — Национална правна уредба, която може да възпре същия потребител да упражни предоставените с Директива 93/13/ЕИО права“

По дело C-215/21

с предмет преюдициално запитване, отправено на основание член 267 ДФЕС от Juzgado de Primera Instancia nº 2 de Las Palmas de Gran Canaria (Първоинстанционен съд № 2 на Лас Палмас де Гран Канария, Испания) с акт от 12 март 2021 г., постъпил в Съда на 6 април 2021 г., в рамките на производство по дело

Zulima

срещу

Servicios Prescriptor y Medios de Pagos EFC SAU,

СЪДЪТ (девети състав),

състоящ се от: S. Rodin (докладчик), председател на състава, J.-C. Bonichot и L. S. Rossi, съдии,

генерален адвокат: A. M. Collins,

секретар: A. Calot Escobar,

предвид изложеното в писмената фаза на производството,

като има предвид становищата, представени:

- за Zulima, от F. M. Montesdeoca Santana, procurador, и Y. Pulido González, abogada,
- за испанското правителство, от J. Rodríguez de la Rúa Puig, в качеството на представител,

* Език на производството: испански.

– за Европейската комисия, от J. Vaquero Cruz и N. Ruiz García, в качеството на представители,

предвид решението, взето след изслушване на генералния адвокат, делото да бъде разгледано без представяне на заключение,

постанови настоящото

Решение

- 1 Преюдициалното запитване се отнася до тълкуването на член 6, параграф 1 и на член 7, параграф 1 от Директива 93/13/ЕИО на Съвета от 5 април 1993 година относно неравноправните клаузи в потребителските договори (ОВ L 95, 1993 г., стр. 29; Специално издание на български език, 2007 г., глава 15, том 2, стр. 273).
- 2 Запитването е отправено в рамките на спор между Zulima и Servicios Prescriptor y Medios de Pagos EFC SAU, кредитна институция, с предходно наименование „Evofinance EFC SAU“, във връзка с разноските, направени в рамките на производство, образувано по искане на ищеца в главното производство за обявяване на нищожността на договор за револвиращ потребителски кредит, по-специално поради неравноправния характер на една от клаузите му.

Правна уредба

Правото на Съюза

- 3 Член 6, параграф 1 от Директива 93/13 гласи:
„Държавите членки определят изискването, включените неравноправни клаузи в договори между потребители и продавачи или доставчици да не са обвързващи за потребителя, при условията на тяхното национално право, и че договорът продължава да действа за страните по останалите условия, когато може да се изпълнява и без неравноправните клаузи“.
- 4 Член 7, параграфи 1 и 2 от тази директива гласи:
„1. Държавите членки осигуряват, че в интерес на потребителите и конкурентите, съще[с]твуват подходящи и ефективни мерки за предотвратяване на употребата на неравноправни клаузи в договори, сключени между потребители и продавачи или доставчици.
2. Посочените в параграф 1 мерки включват разпоредби, даващи възможност на лица или организации, които имат правен интерес от защитата на потребителите, по смисъла на националното законодателство, да сезират, при условията на националното право, съд или компетентен административен орган, които да решат дали клаузите на договора, изготвени с цел общо използване са неравноправни, и да предприемат подходящи и ефективни мерки по преустановяване на продължаваща употреба на подобни клаузи“.

Испанското право

- 5 Член 1303 от Código Civil (Граждански кодекс) в редакцията му, приложима към спора в главното производство, гласи:

„Когато договорно задължение е обявено за нищожно, всяка от страните е длъжна да върне на другата вещите, които са били предмет на този договор, плодовете от тях и цената, платена като насрещна престация за тези вещи, заедно с лихвите, освен в случаите, предвидени в следващите членове“.

- 6 Член 22 от Ley 1/2000 de Enjuiciamiento Civil (Закон 1/2000 за гражданското съдопроизводство) от 7 януари 2000 г. (BOE бр. 7 от 8 януари 2000 г., стр. 575) в редакцията му, приложима към спора в главното производство (наричан по-нататък „ЛЕС“), озаглавен „Прекратяване на производството поради извънсъдебно удовлетворяване на претенцията или отпадане на предмета на спора. Специален случай на спиране на евикцията“, гласи:

„1. Когато в резултат на обстоятелства, настъпили след предявяването на иска или на насрещния иск, правният интерес от получаване на търсената съдебна защита отпадне поради извънсъдебно удовлетворяване на претенциите на ищеца или на ответника, предявил насрещен иск, или поради друга причина, страните се уведомяват за това обстоятелство и с тяхно съгласие Letrado de la Administración de Justicia (съдебен секретар) разпорежда прекратяване на производството, без някоя от страните да се осъжда да заплати съдебните разноски.

2. Ако някоя от страните твърди, че продължава да е налице такъв правен интерес, като направи обосновано възражение, че нейните претенции не са били удовлетворени по извънсъдебен ред, или като посочи други основания, съдебният секретар призовава страните в десетдневен срок да се явят пред съда, който се произнася само по този въпрос.

В десетдневен срок след приключване на изслушването съдът се произнася с определение относно продължаването на производството, като съдебните разноски за извършените във връзка с това произнасяне процесуални действия се възлагат на страната, чието искане е отхвърлено.

3. Определението за продължаване на производството не подлежи на обжалване. Единствено определението за прекратяване на производството подлежи на обжалване“.

- 7 Член 394, параграф 1 от ЛЕС гласи:

„1. В производствата по установителни искове съдебните разноски на първа инстанция се възлагат на страната, чиито искания са отхвърлени изцяло, освен ако съдът прецени, като надлежно се обоснове, че делото поражда сериозни съмнения от фактическа или правна страна.

За да се прецени дали за целите на присъждането на съдебните разноски делото поражда сериозни съмнения от правна страна, следва да се вземе предвид съдебната практика, установена по сходни дела“.

8 Член 395, параграфи 1 и 2 от ЛЕС гласи:

„1. Ако искът е бил признат, преди да бъде направено каквото и да било оспорване, никоя от страните не следва да бъде осъдена да заплати съдебните разноски, освен ако съдът установи, като надлежно се обоснове, че ответникът е действал недобросъвестно.

Счита се, че е налице недобросъвестност на ответника, ако преди предявяването на иска ищецът е отправил до него надлежна и обоснована покана за плащане, започната е процедура по медиация или до ответника е отправено искане за помирение.

2. Ако искът е бил признат след неговото оспорване, се прилага параграф 1 от предходния член“.

Спорът в главното производство и преюдициалният въпрос

- 9 На 21 септември 2016 г. страните в главното производство сключват договор за револвиращ потребителски кредит. През март 2020 г. ищецът в главното производство отправя покана до ответника в главното производство да прекрати този договор за кредит и да му върне сумите, които последният недължимо е получил, тъй като счита, че лихвите по този договор за кредит са прекомерно високи. Ответникът в главното производство отказва да се съобрази с тази покана.
- 10 Ищецът в главното производство предявява и иск пред запитващата юрисдикция за установяване на нищожността на същия договор за кредит. Главното му твърдение е, че по смисъла на националната правна уредба предвиденият в този договор лихвен процент е прекомерен, като той иска връщане на платените суми, надвишаващи заетия капитал в резултат на този лихвен процент. При условията на евентуалност той се позовава на неравноправния характер по смисъла на Директива 93/13 на клаузата относно възнаградителния лихвен процент поради липса на прозрачност.
- 11 Запитващата юрисдикция обявява иска за допустим. В срока, предоставен на ответника в главното производство, за да представи становището си по посочения иск, последният иска делото да бъде заличено, като изтъква, че ищецът в главното производство е получил извънсъдебно удовлетворение на претенциите си и че е развалил съответния договор за револвиращ кредит, посочвайки, че ищецът в главното производство вече не може да извършва никакви действия със съответната кредитна карта и че е заличил дебитното салдо, свързано с лихвите и другите комисиони. Ответникът в главното производство също е поискал да не бъде осъждан да заплати съдебните разноски. Всъщност съгласно член 22, параграф 1 от ЛЕС ако исканията са удовлетворени извън рамките на производството, последното по принцип се прекратява, без някоя от страните да се осъжда да заплати съдебните разноски.
- 12 С процесуално-организационното действие от 11 септември 2020 г. запитващата юрисдикция връчва на ищеца в главното производство молбата за заличаване, подадена от ответника в главното производство и основана на отпадането на законния интерес на ищеца да получи ефективна съдебна защита.

- 13 Ищецът в главното производство изтъква, че искането за заличаване е неоснователно, тъй като според него ответникът в главното производство не е удовлетворил всички негови искания, и по-специално това за обявяване на нищожността на съответния договор за револвиращ потребителски кредит поради прекомерен размер на лихвите, както и за заплащане на съдебните разноски. Освен това ищецът в главното производство подчертава, че преди да предяви иск пред запитващата юрисдикция, той без успех е отправил покана до ответника в главното производство да прекрати този договор за кредит и да му върне платените като лихви суми.
- 14 Предвид наличието на подобно разногласие между страните в главното производство, последните са поканени на основание член 22, параграф 2, първа алинея от ЛЕС да се явят пред запитващата юрисдикция. След като изслушва становищата на страните и разглежда представените от тях доказателства, тази юрисдикция установява, че исканията на ищеца в главното производство са били удовлетворени извън рамките на производството, доколкото ответникът в главното производство е прекратил съответния договор за револвиращ потребителски кредит и е върнал недължимо платените суми. Освен това запитващата юрисдикция констатира, от една страна, че преди да предяви иска, с който е сезирана, ищецът в главното производство многократно е отправял до ответника в главното производство покана по факс, изпратен от пощенска служба, чиято дата и съдържание са автентични (burofax), за да бъде прекратен този договор за кредит и да му бъдат върнати недължимо платените от него суми, и от друга страна, че ответникът в главното производство е отказал да се съобрази с тази покана.
- 15 Тъй като исканията на ищеца в главното производство са удовлетворени извън рамките на производството, запитващата юрисдикция отбелязва, че по силата на съответната национална правна уредба тя няма право да осъди някоя от страните да заплати съдебните разноски. Освен това тя посочва, че няма право да взема предвид и наличието на покани, предхождащи предявяването на иска, който е довел до образуването на главното производство, за да прецени евентуалната недобросъвестност на ответника в главното производство и да го осъди да заплати съдебните разноски, направени от ищеца в главното производство. В този контекст, доколкото ищецът в главното производство има качеството „потребител“ по смисъла на Директива 93/13 и доколкото в рамките на спора по главното производство тази страна иска да се позове на права, изведени от посочената директива, запитващата юрисдикция има съмнения относно съответствието на тази национална правна уредба с посочената директива.
- 16 При това положение Juzgado de Primera Instancia nº 2 de Las Palmas de Gran Canaria (Първоинстанционен съд № 2 на Лас Палмас де Гран Канария, Испания) решава да спре производството и да постави на Съда следния преюдициален въпрос:

„При исковете на потребители срещу неравноправни клаузи, основани на [Директива 93/13] и в хипотезите на извънсъдебно удовлетворяване на претенциите на тези потребители, член 22 от [ЛЕС] предвижда, че посочените потребители трябва да поемат съдебните разноски, без да се отчита предходното поведение на съответния продавач или доставчик, който не е изпълнил отправените преди предявяването на съответния иск покани за изпълнение. Представява ли тази испанска процесуална уредба съществена пречка, която може да възпре потребителите да упражнят правото на ефективен съдебен контрол върху евентуално неравноправен характер на договорна клауза, в противоречие с принципа на ефективност и с член 6, параграф 1 и член 7, параграф 1 от Директива 93/13?“

Относно компетентността на Съда

- 17 В самото начало ищецът в главното производство и испанското правителство изтъкват, че Съдът не е компетентен да разгледа поставения въпрос, доколкото правното положение в основата на спора по главното производство не попада в приложното поле на правото на Съюза.
- 18 Съгласно постоянната съдебна практика Съдът следва да разгледа условията, при които е сезиран от националния съд, за да провери собствената си компетентност (решение от 15 юли 2021 г., *The Department for Communities in Northern Ireland*, C-709/20, EU:C:2021:602, т. 45 и цитираната съдебна практика).
- 19 В това отношение от член 19, параграф 3, буква б) ДЕС и от член 267, първа алинея ДФЕС следва, че Съдът е компетентен да се произнася преюдициално относно тълкуването на правото на Съюза или валидността на актовете на институциите на Съюза. В член 267, втора алинея ДФЕС се уточнява по същество, че когато въпрос, който може да бъде предмет на преюдициално запитване, бъде повдигнат във висящо дело пред юрисдикция на държава членка, тази юрисдикция би могла, ако счита, че по този въпрос е необходимо решение, за да бъде постановено нейното решение, да поиска от Съда да се произнесе (решение от 15 юли 2021 г., *The Department for Communities in Northern Ireland*, C-709/20, EU:C:2021:602, т. 46).
- 20 Наистина в настоящия случай съответният режим на разпределяне на съдебните разноски е приложим към производствата, образувани пред испанските юрисдикции, и поради това по принцип се урежда от испанското процесуално право.
- 21 От акта за преюдициално запитване обаче е видно, че предметът на спора по главното производство попада в област, която се урежда от правото на Съюза. Всъщност този спор се отнася до неравноправността по смисъла на Директива 93/13 на няколко клаузи от договор, сключен между продавач или доставчик и потребител, и с поставения въпрос запитващата юрисдикция сезира Съда, за да се установи дали член 6, параграф 1 и член 7, параграф 1 от тази директива трябва да се тълкуват в смисъл, че не допускат разпоредба от националното процесуално право, уреждаща разпределението на съдебните разноски, а именно член 22 от ЛЕС. По-специално запитващата юрисдикция иска от Съда да разгледа въпроса дали такава разпоредба от националното право може да представлява съществена пречка, която може да възпре потребителите да упражнят правата си, в нарушение на разпоредбите на правото на Съюза, като се има предвид принципът на ефективност. Упражняването на правата на потребителите, произтичащи от Директива 93/13, зависи от процесуалното право на държавите членки. Така съответното национално процесуално право може да окаже решаващо влияние върху ефективността на правото на Съюза.
- 22 Всъщност, призован да разгледа съдържанието на заповедните производства, Съдът многократно е постановявал, че разходите, до които води предявяването на иск по съдебен ред, могат да разубедят потребителите да подават изискваното от този вид производства възражение (вж. в този смисъл решения от 14 юни 2012 г., *Banco Español de Crédito*, C-618/10, EU:C:2012:349, т. 54, от 18 февруари 2016 г., *Finanmadrid EFC*, C-49/14, EU:C:2016:98, т. 52 и от 13 септември 2018 г., *Profi Credit Polska*, C-176/17, EU:C:2018:711, т. 69).

- 23 При все това, макар прилагането на режимите за разпределяне на разходите да се урежда от вътрешния правен ред на държавите членки съгласно принципа на процесуална автономия на последните, редът и условията за това прилагане все пак трябва да отговарят на двойно условие. Така те не трябва да бъдат по-неблагоприятни от тези, които уреждат подобни положения, за които се прилага вътрешното право (принцип на равностойност), нито трябва да правят практически невъзможно или прекомерно трудно упражняването на правата, предоставени на потребителите от правото на Съюза (принцип на ефективност) (вж. в този смисъл и по аналогия решение от 17 юли 2014 г., *Sánchez Morcillo и Abril García*, C-169/14, EU:C:2014:2099, т. 31).
- 24 При тези условия Съдът е компетентен да се произнесе по отправеното преюдициално запитване.

Допустимост на преюдициалния въпрос

- 25 Ищецът в главното производство и испанското правителство предлагат на Съда да обяви поставения въпрос за недопустим, тъй като този въпрос вече бил разрешен в националната съдебна практика. Тази съдебна практика позволявала да се приложи „корекционен критерий“, позволяващ да се вземе предвид евентуалната недобросъвестност на продавача или доставчика и ответник в производството, и в този случай, да се осъди последният да заплати съдебните разноски дори в случай на извънсъдебно удовлетворяване на претенциите на ищеца.
- 26 В това отношение следва да се припомни, че съгласно постоянната съдебна практика в рамките на производството по член 267 ДФЕС, основано на ясно разделение на правомощията между националните юрисдикции и Съда, само националният съд е компетентен да установи и прецени фактите по спора в главното производство, както и да тълкува и прилага националното право. Също така само националният съд, който е сезиран със спора и трябва да понесе отговорността за последващото му съдебно решаване, може да прецени — предвид особеностите на делото — както необходимостта, така и релевантността на въпросите, които поставя на Съда. Следователно, щом поставените въпроси се отнасят до тълкуването на правото на Съюза, Съдът по принцип е длъжен да се произнесе (решение от 14 юни 2012 г., *Banco Español de Crédito*, C-618/10, EU:C:2012:349, т. 76 и цитираната съдебна практика).
- 27 Така Съдът може да не се произнесе по отправеното от национална юрисдикция преюдициално запитване само когато е очевидно, че исканото тълкуване на правото на Съюза няма никаква връзка с действителността или с предмета на спора в главното производство, когато проблемът е от хипотетично естество или когато Съдът не разполага с необходимите данни от фактическа и правна страна, за да бъде полезен с отговора на поставените му въпроси (решение от 14 юни 2012 г., *Banco Español de Crédito*, C-618/10, EU:C:2012:349, т. 77 и цитираната съдебна практика).
- 28 Настоящият случай очевидно не е такъв.

- 29 Всъщност в това отношение следва да се констатира, че преюдициалното запитване се отнася до тълкуването на член 6, параграф 1 и член 7, параграф 1 от Директива 93/13 и има за цел да позволи на запитващата юрисдикция да се произнесе по съвместимостта на член 22 от ЛЕС, както е тълкуван от националните юрисдикции, с тези разпоредби на посочената директива.
- 30 Освен това от преписката, с която разполага Съдът, е видно, че съгласно член 22 от ЛЕС ищецът в главното производство, който е потребител, попадащ в приложното поле на Директива 93/13, рискува да понесе разноските във връзка с иска, който е предявил срещу неравноправни клаузи от съответния договор за револвиращ кредит, въпреки че е получил извънсъдебно удовлетворение по същество от съответната кредитна институция.
- 31 Предвид изложените съображения следва да се приеме, че поставеният въпрос е допустим.

По същество

- 32 С въпроса си запитващата юрисдикция иска по същество да се установи дали член 6, параграф 1 и член 7, параграф 1 от Директива 93/13, разгледани с оглед на принципа на ефективност, трябва да се тълкуват в смисъл, че не допускат национална правна уредба като член 22 от ЛЕС, по силата на която в рамките на съдебно производство, свързано с установяване на неравноправния характер на клауза от договор между продавач или доставчик и потребител, в случай на извънсъдебно удовлетворяване на неговите претенции този потребител трябва да понесе собствените си разноски, свързани със съдебното производство, което е бил длъжен да започне, за да предяви правата, предоставени му от Директива 93/13, без да се взема предвид предишното поведение на съответния продавач или доставчик, който не се е съобразил с изпратените му преди това от този потребител покани.
- 33 Съгласно постоянната съдебна практика при липсата на специална правна уредба на Съюза в тази област редът и условията за прилагане на защитата на потребителите, предвидена в Директива 93/13, се уреждат във вътрешния правен ред на държавите членки по силата на принципа на процесуална автономия на последните. Редът и условията обаче не трябва да са по-неблагоприятни от тези, които уреждат подобни вътрешни положения (принцип на равностойност), нито да са определени така, че да правят практически невъзможно или прекомерно трудно упражняването на правата, предоставени от правния ред на Съюза (принцип на ефективност) (вж. в този смисъл решения от 16 юли 2020 г., CaixaBank и Banco Bilbao Vizcaya Argentaria, C-224/19 и C-259/19, EU:C:2020:578, т. 83 и от 10 юни 2021 г., BNP Paribas Personal Finance, C-776/19—C-782/19, EU:C:2021:470, т. 27 и цитираната съдебна практика).
- 34 В това отношение от практиката на Съда следва, че разпределянето на разноските в съдебно производство пред националните юрисдикции попада в обхвата на процесуалната автономия на държавите членки, при условие че са спазени принципите на равностойност и на ефективност (решение от 16 юли 2020 г., CaixaBank и Banco Bilbao Vizcaya Argentaria, C-224/19 и C-259/19, EU:C:2020:578, т. 95 и цитираната съдебна практика).
- 35 Що се отнася до принципа на ефективност, който единствено е обект на разглеждане в настоящото дело, следва да се отбележи, че всеки случай, в който се поставя въпросът дали национална процесуална разпоредба прави невъзможно или прекомерно трудно

- прилагането на правото на Съюза, трябва да се анализира, като се държи сметка за мястото на тази разпоредба в цялото производство, неговия ход и особености пред различните национални инстанции. В тази насока следва, когато е необходимо, да се вземат предвид принципите, които стоят в основата на националната правораздавателна система, като гарантиране на правото на защита, принципа на правна сигурност и правилното развитие на производството (вж. по-специално решение от 10 юни 2021 г., BNP Paribas Personal Finance, C-776/19—C-782/19, EU:C:2021:470 т. 28 и цитираната съдебна практика).
- 36 Освен това Съдът е уточнил, че задължението на държавите членки да осигурят ефективността на правата, които правните субекти черпят от правото на Съюза, включва — що се отнася в частност до правата, произтичащи от Директива 93/13 — изискване за ефективна съдебна закрила, закрепено и в член 47 от Хартата на основните права на Европейския съюз, което наред с останалото важи за определянето на процесуалните правила, приложими към исковете, основани на подобни права (решение от 10 юни 2021 г., BNP Paribas Personal Finance, C-776/19—C-782/19, EU:C:2021:470 т. 29 и цитираната съдебна практика).
- 37 Директива 93/13 признава на потребителя правото да сезира съответния съд, за да се установи неравноправният характер на договорна клауза и да се откаже нейното прилагане. В това отношение Съдът е постановил, че обвързването на разпределението на съдебните разноски в такова производство само с недължимо платените суми, чието връщане е разпоредено, може да възпре потребителя да упражни посоченото право предвид разноските, до които води предявяването на иск по съдебен ред (вж. решение от 16 юли 2020 г., Caixabank и Banco Bilbao Vizcaya Argentaria, C-224/19 и C-259/19, EU:C:2020:578, т. 98 и цитираната съдебна практика).
- 38 Поради това Съдът е постановил, че член 6, параграф 1 и член 7, параграф 1 от Директива 93/13, както и принципът на ефективност, трябва да се тълкуват в смисъл, че не допускат правна уредба, която позволява част от съдебните разноски да се възлагат на потребителя в зависимост от размера на недължимо платените суми, които са му възстановени вследствие установяване на нищожност на договорна клауза поради неравноправност, като се има предвид, че подобна правна уредба създава съществена пречка, която може да възпре потребителя да упражни предоставеното с Директива 93/13 право на ефективен съдебен контрол върху евентуално неравноправния характер на договорни клаузи (решение от 16 юли 2020 г., Caixabank и Banco Bilbao Vizcaya Argentaria, C-224/19 и C-259/19, EU:C:2020:578, т.99).
- 39 В случая запитващата юрисдикция отбелязва, че съгласно член 22 от ЛЕС не може да осъди ответника в главното производство да заплати съдебните разноски, след като исканията на ищеца в главното производство са били удовлетворени извън рамките на висящото пред нея съдебно производство. Според тази юрисдикция това е така и когато се окаже, че ответникът в главното производство е бил недобросъвестен и че поради това ищецът в главното производство е бил принуден да предяви правата си чрез иск по съдебен ред, тъй като член 22 от ЛЕС не позволява на сезирания съд да вземе предвид такива обстоятелства, за да се отклони от предвиденото в него правило за разпределяне на съдебните разноски.
- 40 В това отношение следва да се отбележи, че в рамките на типичните производства, образувани на основание член 6, параграф 1 и член 7, параграф 1 от Директива 93/13, потребителят е ищец, а ответник е продавачът или доставчикът, което означава, че ако последният реши да удовлетвори исканията на потребителя извън рамките на съдебното

производство, този потребител трябва съгласно описаната в предходната точка испанска правна уредба винаги да понесе разноските по това производство, и то дори когато продавачът или доставчикът е недобросъвестен.

- 41 Налага се изводът, че такава правна уредба, която възлага на посочения потребител такъв риск, създава съществена пречка, която може да възпре последния да упражни правото си на ефективен съдебен контрол върху евентуално неравноправния характер на договорни клаузи, съдържащи се в съответния договор, и в крайна сметка представлява нарушение на принципа на ефективност.
- 42 В становището си, представено пред Съда, испанското правителство обаче поддържа, че член 22 от ЛЕС може да се тълкува в съответствие с изискванията, произтичащи от този принцип. Всъщност според посоченото правителство този член може да се тълкува в смисъл, че националният съд следва да вземе предвид евентуалната недобросъвестност на съответния продавач или доставчик и евентуално да осъди последния да заплати разноските по съдебното производство.
- 43 Следва да се приеме, че подобно тълкуване на националното право е съвместимо с принципа на ефективност, доколкото позволява да не се възпират потребителите да упражняват предоставените им с Директива 93/13 права. Запитващата юрисдикция следва да провери дали е възможно такова тълкуване в съответствие с правото на Съюза.
- 44 С оглед на всички изложени по-горе съображения член 6, параграф 1 и член 7, параграф 1 от Директива 93/13, разглеждани в оглед на принципа на ефективност, трябва да се тълкуват в смисъл, че допускат национална правна уредба, съгласно която в рамките на съдебно производство за установяване на неравноправния характер на клауза от договор между продавач или доставчик и потребител съответният потребител трябва да понесе направените от него съдебни разноски при извънсъдебно удовлетворяване на неговите претенции, при условие че сезираният съд задължително вземе предвид евентуалната недобросъвестност на съответния продавач или доставчик и евентуално осъди последния да заплати разноските по съдебното производство, което този потребител е бил длъжен да започне, за да предяви правата, предоставени му с Директива 93/13.

По съдебните разноски

- 45 С оглед на обстоятелството, че за страните по главното производство настоящото дело представлява отклонение от обичайния ход на производството пред запитващата юрисдикция, последната следва да се произнесе по съдебните разноски. Разноските, направени за представяне на становища пред Съда, различни от тези на посочените страни, не подлежат на възстановяване.

По изложените съображения Съдът (девети състав) реши:

Член 6, параграф 1 и член 7, параграф 1 от Директива 93/13/ЕИО на Съвета от 5 април 1993 година относно неравноправните клаузи в потребителските договори, разглеждани с оглед на принципа на ефективност,

следва да се тълкуват в смисъл, че:

допускат национална правна уредба, съгласно която в рамките на съдебно производство за установяване на неравноправния характер на клауза от договор между продавач или доставчик и потребител съответният потребител трябва да понесе направените от него съдебни разноски при извънсъдебно удовлетворяване на неговите претенции, при условие че сезираният съд задължително вземе предвид евентуалната недобросъвестност на съответния продавач или доставчик и евентуално осъди последния да заплати разноските по съдебното производство, което този потребител е бил длъжен да започне, за да предяви правата, предоставени му с Директива 93/13.

Подписи